

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. An conceptus Entis sit ex natura rei ante opus Intellectûs præcisus,
& distinctus à suis inferioribus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

non essent sibi immediatè opposita. Sed in contra

XV.
Tota ratio
Entis quoad
realitatem
invenitur in
Deo.

Arguitur: Tota ratio Entis invenitur in Deo; ergò Ens non potest esse quid, superius Deo & creaturæ: Consequentia probatur, quia ratio superior est universalior quacunq; inferiori, unde nullatenus talis ratio debet tota inveniri in uno extremo, quia aliàs non excederet, nec posset esse quid commune inferioribus; antec. prob. licet enim creatura formaliter & intrinsecè sit Ens, non tamen est Ens per se, sed per participationem, cum participet rationem Entis à Deo, qui est Ens per essentiam, hinc ex vi illius Entis, quod in Deo est, per essentiam habet creatura quod sit Ens; ergò cum Deus sit Ens per essentiam, tota ratio Entis invenitur in Deo. R. hoc & similia argumenta concludere contra asserentes conceptum Entis importare realitatem præcisam à particularibus entium rationibus, non verò contra nos, qui asserimus conceptum Entis immediatè abstrahi à realitatibus DEI & Creaturæ inadæquatè conceptis, quæ solutio bene notanda est, hinc in forma R. negando antec. cum probatione, nam ex hoc argumento tantum sequitur, quod Deus habeat suum esse à se secundum omnem essendi plenitudinem & perfectionem, & nullum Ens habeat extra illum esse, nisi dependentè & participativè ab ipso, quæ dependentia non aufert unitatem transcendentalem entitatis communicatæ non quòd à parte rei existentem, sed per intellectum nostrum abstrahentem.

Instatur: Ens contrahitur ad Deum & creaturam per finitatem & infinitatem, & prius ad DEUM quàm Creaturam; ergò tota ratio Entis totaliter absorbetur ab illo; probatur consequentia: Quia infinitas est modus totalitatis ita, ut contrahat naturam totaliter & adæquatè, aliter non esset infinitum, si aliquid remaneret, quod non contraheretur. R. dist. ant. contrahitur ad Deum & creaturam, contra. ctione vera Metaphysica, nego antec. contra. ctione per opus intellectus, concedo antec. & similiter distinguo conseq. tota ratio Entis &c. Si contrahatur Metaphysicè transeat consequentia; si contrahatur opus intellectus, nego consequentiam.

XVI.
Differentia
non impedit
quoniam in alio
contineri possit.

Arguitur 2. Ratio communis dum descendit ad inferiora dividitur per oppositas differentias, quæ se invicem excludunt, neque una est causativa alterius, quia tunc non essent simul natura, sed una præsupponeretur ad aliam, sed tota ratio creaturæ continetur, in Deo eminentur & ab ipso causatur; ergò Creatura cum Deo non possunt dividere Ens. R. negando majorem: Oppositio enim differentiarum non impedit, quominus una differentia eminenter contineatur in alia, aut causetur ab ea, nam sensitivum cum vegetativo, cum intellectivo adæquatè dividunt animam, & tamen sensitivum continetur eminenter, imò formaliter in intellectivo: Qualitas dividitur in habituales & actuales, & tamen habitus efficit actum.

QUÆSTIO III.

An Conceptus Entis sit ex natura rei ante opus intellectus præcisus, & distinctus à suis inferioribus.

Notandum est, quòd licet multitudine nobiscum conveniant in unitate conceptus Entis, tamen multi negant talem conceptum præcisum esse perfectè præcisum; Perfecta igitur præcisio est illa, quando nimirum conceptus ita ex natura rei, vel saltem per intellectum ab inferioribus abstrahitur, ut solum dicat quandam superioritatis gradum, in quo nullatenus relucant rationes inferiorum; Imperfecta autem præcisio est illa, quando nimirum conceptus præcisus non dicit gradum aliquem superiorum nec ex natura rei, nec per intellectum abstrahentem distinctum ab inferioribus, sed implicite saltem & confusè illa includit secundum proprias rationes, & solum abstrahit ab expressione suorum inferiorum, & hæc nominatur inadæquata, illa verò adæquata. Hoc prænotato quantur inter illos, qui admittunt perfectam præcisionem Entis, an talis videlicet præcisio perfecta præcedat omnem omnino operationem intellectus, ita ut inter Ens & inferiora intercedat distinctio formalis, sicut intercedit inter gradus prædicamentales. Ad quod

Dico I. Conceptus Entis ex natura rei est actualiter præcisus respectu substantiæ & accidentis. Hæc est communis inter Auth.

Prob. ex dictis in materia de prædicamentis. Ens, quod in 10. prædicamentis dividitur, est verè genus, cum non sit Ens transcendentaliter nimirum, ut est commune Deo & creaturæ, verum Ens finitum & limitatum immediatè divisum in substantiam & accidens, atque genus & differentia tempore importat diversas realitates Metaphysicas, quorum una est potentialis ad aliam; ergò licet genus ut dixi in Logica ex natura rei præcedat à suis inferioribus, ita etiam Ens à substantia & accidente præcindet.

Dices 2. Conceptus Entis respectu DEI & Creaturæ non est naturæ rei præcisus ab illis, sed non fundatum in aliqua realitate communi illa quæ sit una & eadem in ambobus. Hæc Conclusio est contra nonnullos Scotistas, quia paritate graduum prædicamentaliū ex Doctore probatur nituntur etiam in transcendentibus talem dari realitatem, sed contra eos

Probo Conclusionem primam Autoritate D. Bernardi. l. 5. de Consid. c. 7. ubi ait: Nunquid verendum ne cogitatio transvolat supra quod quantumcumq; in altum proficiat ultra est, infra quod cogitare possit homo, altissimum quantum ridiculum est statum impium. Quod dictum Bernardi de Conceptu objectivo intelligendum est non formalis; & Doctoris I. in 1. d. q. 3. ubi dicit: Ad secundum patet in secundo articulo, quòd DEUS & Creatura non sunt primi diversi in conceptibus, sunt tamen primi diversi

in realitate, quia in nulla realitate conveniunt, & quomodo posset esse conceptus communis sine convenientia in re vel realitate, in sequenti dicitur.

IV. Secundò, Solvens quoque D. in I. d. 3.

q. 2. argumentum Henrici dicentis non posse à DEO abstrahi conceptum communem sibi & creaturis, quia est singularitas quædam; Respondet, quod non valet consequentia, sortes enim in quantum sortes, est singularis & tamen à sorte possunt plura abstrahi prædicata, & ideo singularitas alicujus non impedit, quin ab eo quod singulare est possit abstrahi aliquis conceptus communis, & dicit quidquid est ibi in re, licet sit sibi singulari ex se in existendo, ita quod nil aliud abstrahat ibi, à singularitate, tamen illud idem potest concepti & hoc in re, vel quodammodo indistinctè, & ita ut singulare velut commune concipiatur. Ex quibus verbis clarè deducitur conceptum Entis, de quo ibi loquitur DEUM non esse sumptum ab aliqua realitate communi in Deo, quæ sit contracta per aliud ad singularitatem, quia quidquid est ibi in re est singulare ex se in existendo.

V. Probatur Conclusio Ratione

primò: Si conceptus Entis communis DEO & creaturis fundaretur in una natura & realitate communi ipsis, sequitur dari in DEO compositionem Metaphysicam, sed hoc destruit simplicitatem divinam, estque expressè contra Scotum in multis locis; ergo non datur talis realitas communis; Probatur sequela majoris, quia omnis realitas ex natura rei communis & una ad plures contrahibilis est necessariò ratio potentialis ad rationem contrahentem, sed ubi est ratio potentialis ad rationem contrahentem, ibi est compositio Metaphysica; ergò si in Deo est &c.

VI. Dices cum Scotistis Realitatem commu-

nem tantum facere compositionem Metaphysicam, quando ad inferiora contrahitur per differentias, non facere verò quando contrahitur per modos intrinsecos, qualiter Ens contrahitur ad Deum & Creaturam, ratio est, quia entitas & modus una sunt realitas adæquata, & consequenter nil ibi erit actuale & potentiale, quia nil est in potentia ad se ipsum, & hanc dicunt esse propriissimam doctrinam Scoti I. d. 8. q. 3. ad secundum.

Contra primò: Quia nunquam Do-

ctor voluit, quod contractio Entis ad Deum & Creaturam per infinitatem & finitatem sit contractio à priori quasi una realitas communis possit primò contrahi ad plura essentialiter distincta per modos intrinsecos, quod probò, quia sicut modus intrinsecus non constituat rem in esse specifico & quidditativo, sed jam sic constitutum supponit, sic etiam distinctio modalis plurium supponit distinctionem specificam; ergò modus nequit esse prima ratio contrahendi realitatem communem ad constituendum plura realiter distincta; antec. probatur, quia modus intrinsecus est, qui non variat essentiam rei; consequentia probatur: quia ratio primò contra F. Amandi Hermann Metaphysica.

trahendi realitatem communem ad aliud particulare est de quidditate illius particularis, & facit illud essentialiter differre; ergò cum modus intrinsecus non sit de quidditate rei, neque faciat eam essentialiter differre, non contrahet realitatem Entis.

Contra secundò & probatur

secundò Conclusio, concessio quòd modi intrinseci sint primò contractivi illius realitatis adhuc non evitatur compositio Metaphysica in DEO, quia in DEO reperitur aliqua realitas, quæ non est de se hæc, sed communis, & ratio contrahens non est omnino idem ex natura rei cum ratione contracta; ergò non sunt omnino idem, & unum habebit rationem potentia & alterum rationem actus, & consequenter facient compositionem Metaphysicam.

Arguitur: Impossibile est aliqua plu-

ra secundum unam & eandem rationem omnino simul convenire & differre, quia similitudo & convenientia fundatur super unitatem, distinctio aut & diversitas super multitudinem, sed DEUS & creatura conveniunt in ratione Entis realiter, & realiter differunt in propriis rationibus; ergò si ratio Entis nullo modo differt à DEO & Creatura, DEUS cum Creatura convenit & ab ea differt secundum eandem rationem & entitatem. R. dist. maj. Impossibile est, &c. eodem modo concedo majorem, diverso nego majorem: similiter distinguo minorem & consequens, & nego consequentiam, quod sufficit ad tollendam hanc contradictionem; DEUS ergò & Creatura secundum idem à parte rei conveniunt & differunt, sed non eodem modo, differunt enim actualiter, & conveniunt virtualiter, seu differunt in realitate & conveniunt in Conceptu, hæc autem non contradicunt sibi, sicuti solam esse virtualiter calidum & formaliter non esse calidum.

Instatur: Tam bene DEUS & Crea-

tura nullo operante intellectu conveniunt in ratione essendi, ac homo & bos, in ratione sentiendi, & oppositum est planè voluntariè dictum, sed inter hominem & bovem est actualis positiva similitudo; ergò inter DEUM & Creaturam. Resp. negando majorem: Nec hoc voluntariè est dictum, sed satis rationaliter, quia scilicet species & etiam individua non sunt primò diversa, sed aliqua eadem Entia, idem in aliquo realiter convenientia, & ideo fundant similitudinem ad invicem, DEUS autem & Creatura sunt primò diversa in realitate, ut jam probavi, nulla enim realitas est in DEO, quæ non sit intrinsecè imparticipata, & cui intrinsecè non repugnet esse in creatura, & ideo fundare nequeunt actualem convenientiam, sed tantum fundamentalem & virtualem, quatenus ambo causare possunt conceptum communem Entis apud intellectum inadæquatè concipientem &c.

Arguitur 2. Deus non est ex eo Deus

quo Ens; ergò ratio Entis & Deitatis distinguuntur

VII. Argumentum in contrarium præmissum.

Non conveniunt tam bene Deus & Creatura, sicut homo & bos.

VIII.

Ooooo 2 guantur

Secundum.
Sed, dicitur
Deus, eo
Deus quo
Ens.

guuntur ex natura rei, consequentia probatur, quia distinctio ex natura rei bene colligitur ex effectibus formalibus seu constitutivis distinctis, cum ergo aliud constituatur per rationem Deitatis & aliud per rationem Entis, necesse erit ut rationes illae habeant à parte rei aliquam distinctionem; probo assumptum quia cum Deus & Creatura in ratione Entis conveniant, sequeretur Deum in ratione Deitatis cum Creatura in ratione creaturae convenire & e contra, ergo. Confirmatur: Ratio Entis potest inveniri in eo, in quo non est ratio Dei, scilicet in Creatura; ergo ex natura rei ac propria ratione Dei & creaturae est praecisa. R. primò: Si sermo sit de eo, quod à parte rei est, negando absolute assumptum, sic enim Deus eo omnino est Ens, quo est substantia, ratio est, quia eadem realitas correspondet conceptui Dei & Entis à parte rei; ejusq; probationis distinguo antecedens, cum Deus & Creatura in ratione Entis conveniant actualiter, sequeretur, transcat ant. conveniant virtualiter & fundamentaliter, sequitur &c. nego antecedens & consequentiam. R. secundò: Si sermo sit de eo, quod contingit ex parte intellectus, inadèquate concipientis concedo ant. & nego consequentiam, ad probationem dico regulam illam veram esse, quando rationes illae sunt conceptibiles adèquate, id est, adèquate exprimentes diversas realitates à parte rei, non verò si sint inadèquate, ut est in proposito. Ad Confirmationem R. dist. antecedens: Ratio entis subjectiva nego antec. quia Enti ut sic non correspondet una realitas adèquate importata; ratio Entis objectiva & inadèquata tantum transeat antecedens, & nego consequentiam.

Instantia
alia solvitur.

Instantia: Si Deus à parte rei eodem penitus est Deus, qui est Ens; ergo à parte rei quo ei conveniunt, vel repugnant sub una ratione, convenient etiam vel repugnabunt sub alia, sed hoc est falsum, nam Deo repugnat finitas ex ratione propria Deitatis, quae non repugnat ei ratione entitatis, quia si repugnaret ex ratione formali Entis, repugnaret omni Enti etiam Creaturae, quod falsum est; ergo non eodem est Deus quo Ens. Ut hoc argumentum sat difficile solvatur, semper recurendum est ad rationes nostrae conclusionis, unde R. negando sequelam, nam sit reduplicatio super naturam Entis ac si haec natura esset praecisa ex natura rei, unde argumentum petendo occultè principium, supponit id, quod probare debet; eo enim ipso quod assumit praedicata quaedam repugnare Deo à parte rei sub ratione Deitatis, quae non repugnant sub ratione Entis, jam supponit rationem Entis à parte rei praecisam à Ratione Deitatis, quod est in Controversia, solum ergo haec praedicata conveniunt ipsi sub una ratione, & non conveniunt sub alia per nostrum concipiendi modum. Pro hoc tamen nota, quòd reduplicatio sit utilis ad concludendum unitatem conceptus aliquid, & perfectam praecisionem illius ab aliis, & sic ea usus sum, sed non juvat ad concludendam praecisionem ex natura rei, nisi dum in ipsis rationibus, in quibus sit reduplicatio, praesupponitur praeciso ex natura rei, cum ergo in proposito non supponatur ei praeciso ex natura rei, reduplicatio non poterit inferre ipsam, ex quo satis patet diversitas reduplicacionis in serie transcendentium, & in serie praedicamentali, nam in serie transcendentium fit solum reduplicatio in ordine ad nostros conceptus inadèquatos, in serie verò praedicamentali in ordine ad adèquatos conceptus.

Arguitur 3. Conceptus qui ex natura sua pauciora dicit, quàm alter est ex natura rei praecisus & distinctus ab eo, sed conceptus Entis naturam suam pauciora dicit, quàm conceptus inferiorum, nam conceptus Entis dicit solum gradum essendi & inferiora addunt determinatum modum essendi, ergo R. negando minorem, nam conceptus Entis solum ab intellectu inadèquate concipiente habet naturam aliquam in qua sepe & distinguit gradum superiorum à ceteris.

Arguitur 3. Conceptus qui ex natura

fua pauciora dicit, quàm alter est ex natura rei praecisus & distinctus ab eo, sed conceptus Entis naturam suam pauciora dicit, quàm conceptus inferiorum, nam conceptus Entis dicit solum gradum essendi & inferiora addunt determinatum modum essendi, ergo R. negando minorem, nam conceptus Entis solum ab intellectu inadèquate concipiente habet naturam aliquam in qua sepe & distinguit gradum superiorum à ceteris.

QUAESTIO IV.

An Conceptus Entis sit univocus, vel analogus DEO & Creatura, substantia & accidenti?

Ad intelligentiam hujus questionis necessario revocanda sunt illa, quae dixi de Antea praedicamentis, quibus suppositis una cum his, quae paulo ante dixi facilis erit resolutio, sunt autem in hac materia quatuor sententiae; Prima docet respectu DEI & Creaturae esse pure aequivocum, ita Parquilogus; Secunda, directe opposita asserit esse pure univocum, ita Arriaga, Oviedo; Tertia dicit pure analogum, ita Thomista quasi omnes, pro quareta ego

Dico: Conceptus Entis ad DEUM & Creaturam, substantiam & accidentem non est aequivocus, sed univocus imperfectus, seu analogus univocum. Ita Scotus l. d. 3. q. 2. cum suis.

Probatur prima pars: Si Ens esset aequivocum ad DEUM & Creaturam, nihil posset de DEO cognosci, aut demonstrari ex Creaturis, sed hoc est contra Philosophos, qui non nunquam plurima ex Creaturis de DEO demonstrarunt, & etiam contra Divum Paulum dicentem: Invisibilia DEI per ea quae facta sunt &c. ergo: sequela majori probatur, quia si Ens esset aequivocum, esset etiam aequivoca alia praedicata communia, unde arguendo ab his quae sunt in Creatura ad DEUM interveniret fallacia aequivocationis.

Probatur quòd sit analogus, quia creatura in ratione essendi habet talem attributionem ad Deum, quae analogiam inducit, ergo inter Deum & creaturam in ratione entis aliqua credit analogia; probatur ant. quia Deus est ens per essentiam, creatura per participationem; item diversum modum essendi habet in illis, nam